

Κεφάλαιο 4. Τα παιχνίδια της φωνής

Πως παράγεται η φωνή μας

Η φωνή μας παράγεται από την παλμική κίνηση των φωνητικών χορδών όταν περνάει ρεύμα αέρα. Κεντρικό ρόλο στη φώνηση παίζει η γλώσσα.

Κατηγορίες ανθρώπινων φωνών

- Ανδρικές
- Γυναικείες
- Παιδικές

**(Οι νεανικές – εφηβικές φωνές δεν συμπεριλαμβάνονται λόγω του ότι βρίσκονται σε κατάσταση ανάπτυξης (μεταφώνηση¹) και δεν είναι ακόμη σταθερές ως προς το ύψος τους και τη χροιά τους).*

Χορωδία

Χορωδία είναι ένα σύνολο ανθρώπων με καλλιεργημένες ή όχι φωνές, όπου στον ίδιο τόπο και χρόνο εκτελούν - ερμηνεύουν μουσικό φωνητικό έργο (κατά κανόνα πολυφωνικό) με συνοδεία ή χωρίς συνοδεία (a cappella) μουσικού ή μουσικών οργάνων.

Είδη Χορωδίας (αναλόγως των φωνών)

- Μικτή χορωδία (ανδρικές & γυναικείες φωνές)
- Ανδρική χορωδία
- Γυναικεία χορωδία
- Παιδική χορωδία
- (Νεανική - εφηβική χορωδία)*

Ομάδες φωνών χορωδίας

- **Soprano** / Σοπράνο / υψίφωνες (ψηλότερη γυναικεία/παιδική φωνή)
- **Mezzo soprano** / Μέτζο σοπράνο / μεσόφωνες (μεσαία γυναικεία/παιδική φωνή)
- **Alto** / Άλτο / βαρύφωνες (χαμηλότερη γυναικεία/παιδική φωνή)
(Ο όρος Άλτο που σημαίνει ψηλός στην Ιταλική γλώσσα έχει τις ρίζες της στη διανομή της παλιάς μουσικής ως η αντρική φωνή που τραγουδούσε ψηλότερα από τον τενόρο. Σήμερα το ρόλο αυτό έχει η mezzo soprano (μεσόφωνος) και η Contralto (βαρύφωνη).
- **Tenore** / Τενόρος / οξύφωνος (φιλή αντρική φωνή)
- **Barytono** / Βαρύτονος (μεσαία αντρική φωνή)
- **Basso** / Μπάσος / βαθύφωνος (χαμηλή αντρική φωνή)

¹ Ως μεταφώνηση ορίζουμε την αλλαγή της φωνής από παιδική στη φωνή του ενήλικου ατόμου. Η διαδικασία αυτή συμβαίνει και στα δύο φύλλα με μεγαλύτερες επιπτώσεις στα αγόρια κατά την περίοδο της εφηβείας. Η μεταφώνηση συμβαίνει μεταξύ 12ου και 16ου έτους και κρατά από λίγους μήνες ραγδαίας εξέλιξης έως τρία ή και τέσσερα χρόνια ήπιας διαδικασίας. Κατά την διάρκεια της μεταφώνησης μεταβάλλεται το πάχος των φωνητικών χορδών λόγω ορμονικών μεταβολών (εμφανίζεται μαζί με την ανάπτυξη των γεννητικών οργάνων και της τριχοφυΐας). Επίσης στη διάρκεια της προμεταφώνησης το αγόρι διαθέτει τη μεγαλύτερη φωνητική έκταση από όλη τη διάρκεια της ζωής του. Στην μεταφώνηση εντοπίζεται στα αγόρια το φαλτσέτο που είναι «ψεύτικο» τραγούδι με χρήση μόνο των χειλέων των φωνητικών χορδών και καλό είναι να καλλιεργείται με προσοχή γιατί προσδίδει στη φωνή ιδιαίτερο χρώμα και ευκίνησια σε ψηλούς τόνους. Κατά την διάρκεια της μεταφώνησης η συμμετοχή των αγοριών στη χορωδία πρέπει να είναι πολύ προσεκτική και σε έργα με εκτάσεις βολικές για τη φωνή τους.

Τετράφωνες Χορωδίες

Σύμφωνα με την ανθρώπινη φωνητική έκταση, η τετράφωνη Χορωδία μπορεί να καταρτιστεί :

Από τέσσερις γυναικείες φωνές (ΓΥΝΑΙΚΕΙΑ ΧΟΡΩΔΙΑ) :

- Soprano (υψηλότερη γυναικεία φωνή)
- Mezzo Soprano
- Alto
- Contralto (χαμηλότερη γυναικεία φωνή)

Από τέσσερις ανδρικές φωνές (ΑΝΔΡΙΚΗ ΧΟΡΩΔΙΑ) :

- Tenoro I (υψηλότερη ανδρική φωνή)
- Tenoro II (Secondo)
- Basso I (Baritono)
- Basso II (χαμηλότερη ανδρική φωνή)

Από δύο γυναικείες και δύο ανδρικές φωνές (ΜΙΚΤΗ ΧΟΡΩΔΙΑ) :

- Soprano Υψηλότερη γυναικεία φωνή
- Alto Χαμηλότερη γυναικεία φωνή
- Tenoro Υψηλότερη ανδρική φωνή
- Basso Χαμηλότερη ανδρική φωνή

Η ΜΙΚΤΗ ΧΟΡΩΔΙΑ είναι η τελειότερη απόδοση της τετράφωνης αρμονίας.

Σημ.: Οι καλλίφωνοι και δεξιότεχνες τραγουδούν και μόνοι τους, Μονωδοί.